

Příběhy, na které svítilo slunce (báje)

Eduard Petiška

O egyptském princí

Text. č. 1:

Před mnoha lety žil v Egyptě král a neměl děti. Dlouho po nich toužil a dlouho pros__l bohy, aby se jeho ženě narodil s__n. Bohové konečně krále vyslyšeli__. Splnili mu jeho přání a král nevěděl, co by radostí udělal. Do čisté radosti však ukápala kalná **krůpěj** smutku.

Do paláce vešlo sedm Hathor, sudiček, obstoupily novorozeného, aby mu určily osud. Sklonily se nad ním a řekly:

„Zahubí tě buď krokodýl, nebo had, anebo pes.“

Hathory zmizely a sloužící, kteří slyšeli jejich věštbu, pospíchali ke králi, aby mu o ní pověděli. Smutek dolehl na krále a přemýšlel, jak by syna uchránil před zlou věštbou. Musím ho skrýt před trojím nebezpečím, uvažoval, a před nebezpečím bude nejlépe ukryt, bude-li žít o samotě.

Dal proto svému synovi vystavět vysoký dům v horách pouště, kde nežili krokodýlové ani hadi, ani psi. Domu přídělil nejvěrnější služebníky a postaral se, aby malému princí nic nechybělo.

Úkoly k textu č. 1:

- 1) Sudičky jsou v úryvku formou staroegyptské bohyně Hathor. Vyřešením následující přesmyčky zjistíš, co je jedním z jejích hlavních rozlišujících znaků, což ti také pomůže si sudičky lépe představit. (jsou to dvě slova, odděl je mezerou)



Í V K A R

Y R H O

TAJENKA:

.....

- 2) Jak otec vyřešil zlou kletbu? (označ správnou odpověď)

- a) zavřel svého syna do věže
- b) postavil synovi dům vysoko v horách
- c) nechal chytit všechny Hathory a donutil je věštbu zrušit
- d) syna nechal v paláci a hlídal ho ve dne i v noci

- 3) Kolik bylo Hathor? (označ správnou odpověď)

- a) pět
- b) tři
- c) sedm

- 4) Co znamená slovo krůpěj (označeno v textu žlutě)?

- a) zrno
- b) kapka
- c) déšť
- d) liják



5) Mluvnické otázky:

- a) Kolik obsahuje následující souvětí vět? Počet vět:
Dlouho po nich toužil a dlouho prosil bohy, aby se jeho ženě narodil syn.
- b) Vypiš ze souvětí všechny přísudky v pořadí, jak jdou za sebou (piš vše malým, odděluj čárkou)
- c) Jakým slovním druhem je "aby"? (vyber z nabídky):
- d) Jakým slovním druhem je "jeho"?
- e) Jakým slovním druhem je "dlouho"?
- f) Urči pád ve slově "ženě":
- g) Urči pád ve slově "bohy":
- h) Bohové konečně krále vyslyšel____. (doplň i/y/a/o podle shody podmětu s přísudkem)
- i) Doplň i/y ve slovech: pros____l, s____n

Pokračování: Text č. 2

Princ tedy, aby se vyhnul následkům kletby, žil v odloučení. Jednoho dne mu však osud do cesty přivedl věrného přítele – chrtu. Princ se život za zdmi znelíbil, a proto se vydal, doprovázen svým psem, na cestu. Cesta ho nakonec zavedla do Mezopotámie, kde navázal vztah s dcerou tamního knížete.

Sledovala starostlivě každý jeho krok a nespouštěla ho z očí. V noci, když ulehl na lože a usnul, přinesla misku s mlékem a do mléka přilila datlového vína. Misku postavila před princovo lože a bděla. Za nočního ticha vylezl ze své díry had a plazil se k princovu loži. Nápoj ho však zlákal. Vypil plnou misku, opil se a zemdlý se převálil na hřbet. Princezna vzala sekuru a hada zabila.

Ráno spatřil princ zabitého hada a polekal se. Princezna ho uklidňovala: „To je dobré znamení,“ řekla, „bůh vydal jeden ze zlých osudů do tvých rukou. Věřím, že do tvých rukou svěří i oba zbývající zlé osudy.“

Princ děkoval svému bohu a přinesl na jeho oltář slavnou oběť chleba, piva, husí, kadidla a vonných masť. (...) Osud šel s princem do Egypta. (...)

Nedaleko místa, kde se na nilském břehu utábořil princ s družinou, stála vysoká kamenná věž. V ní bydlil dobrý obr. Ve vlnách Nilu pod věží žil obrovský krokodýl. Každého dne, sotva vyšlo slunce, vylézal krokodýl z vody a pouštěl se s obrem do zápasu. Zápasili spolu po celý den. Obrovi se nedařilo zvítězit nad krokodýlem, ani krokodýlovi nad obrem. Tak spolu zápasili už po dva měsíce. K večeru v zápase ustávali a zrána, za úsvitu, v zápase pokračovali.

Princ vyšel večer z tábora se psem na procházku. Pes pobíhal před ním a rozhrnoval rákosí. Náhle se chrt zarazil. Před ním ležel obrovský krokodýl a otáčel hlavu po princovi. Princ ucouvl, ale krokodýl se nehýbal a promluvil lidským hlasem:

„Princi, jsem tvůj zlý osud, jdu ve tvých stopách, abych tě zahubil. Dva měsíce už bojuji s obrem a nemohu ho přemoci. Proto jsem se schoval do rákosí. Ráno půjde obr k řece pro vodu, napadnu ho ze zadu a zvítězím Istí. Až se budeš vracet k lodi, potkáš na břehu obra. Nepovídej mu, že jsi mě viděl. Můžeš se tím zachránit. Jestli mě prozradíš, naplní se tvůj osud.“

Princ se rychle vrátil k lodi. Na břehu potkal dobrého obra. „Vznešený pane,“ řekl obr, „neviděl jsi snad cestou obrovského krokodýla?“ „Ano,“ řekl princ, „viděl jsem krokodýla. Číhá na tebe v rákosí. Chce tě Istivě napadnout, až půjdeš ráno k řece pro vodu.“

Potom se princ vrátil k manželce a vyprávěl jí, koho potkal, jak mu krokodýl hrozil a co pověděl obrovi. Když princ ulehl a usnul, přinesla princezna k jeho loži mísu plnou mléka, do kterého přilila datlového vína. Usedla vedle prince a bděla.

Krokodýl zaslechl princovu rozmluvu s obrem a vylezl z rákosí, aby prince zahubil. Připlížil se v nočním tichu k princovu loži a ucítil mléko. Dal se do pití a neustal, dokud všechno nevypil. Opil se datlovým vínem v mléku a zeslábl. Princezna vzala sekyru a chtěla krokodýla zabít, ale krokodýl se začal bránit. Hluk probudil prince. Vyskočil z lůžka a pustil se s krokodýlem do boje. Věrný pes mu pomáhal.

Země se zbarvila krokodýlovou krví, a jak umdlával, utichal i psí štěkot. Teprve když krokodýl pod ranami padl a nehýbal se, ohlédl se princ po svém věrném druhu chrtovi. Chrt se ke svému pánu už nerozběhl.

Mlčky a v slzách stál princ nad mrtvým druhem, a čím více vzpomínal na to, co spolu prožili, tím větší bolest v něm rostla. Nemohl unést tak velikou bolest, klesl k zemi jako zasažen šípem, a zármutek odvedl jeho ducha do západní říše mrtvých.

Princezna plakala a naříkala, tentokrát pomoci nedovedla. Střežila prince před nepřítelem, který by se chtěl přiblížit se zlým úmyslem. Nikdo se k princovi nepřiblížil, a on přece zemřel. Člověku se často zdá, že je obklopen nepřáteli, ale nepřítel v sobě netuší.

Úkoly k textu č. 2:

6) Podle úryvku doplň následující text.

..... ochránila prince tím, že hada a zabila
..... . Princ děkoval svému bohu, že mu do rukou vydal jeden
..... a na oltáři mu dary. Pak se prince pokusil
zabít , nicméně se mu to Zemřel až
smutkem ze smrti svého přítele,

7) Zaškrtni tvrzení, která jsou pravdivá:

Princezna se na víno snažila přilákat princův zlý osud, aby prince mohla zabít.

Obr bojoval s krokodýlem, ten ho ale porazil.

Princezna zabila hada i krokodýla sekyrou.

Princ zemřel zármutkem ze smrti psa.

Princezna se po smrti prince netrápila.

Krokodýl nezabil psa.

